

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีเพศ อายุ อาชีพ และการศึกษาแตกต่างกัน เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วน ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย จำนวน 8 หมู่บ้าน จำนวน 5,877 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยใช้วิธีการคำนวณตามสูตรของ ทาโร ยามานะ (Yamane Taro. 1972 : 737) จำนวน 375 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 42 ข้อ มีระดับค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ทำการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และ สถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t -test และ F -test (One Way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และถ้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ได้ผลการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เพศ พบว่า ส่วนใหญ่ คือ เพศหญิง จำนวน 232 คน เพศชาย จำนวน 143 คน

1.2 อายุ พบว่า ส่วนใหญ่ คือ อายุ 26 – 40 ปี จำนวน 168 คน รองลงมา อายุ 51 ปี ขึ้นไป จำนวน 89 คน อายุ 41 – 50 ปี จำนวน 76 คน อายุ 18 – 25 ปี จำนวน 42 คน

1.3 อาชีพส่วนใหญ่ คือ รับจ้าง จำนวน 119 คน รองลงมาอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 104 รับราชการ จำนวน 88 และอาชีพค้าขาย จำนวน 64 คน

1.4 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ คือ ปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 177 คน รองลงมาคือ อนุปริญญา/ปวส. จำนวน 124 คน มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 49 คน มัธยมศึกษา ตอนต้น จำนวน 13 คน และประถมศึกษา จำนวน 12 คน

2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

2.1 โดยรวม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหาร ส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านสาธารณสุข และด้านส่งเสริมการศึกษา และวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รองลงมาด้านสาธารณสุขปโภค ด้านสังคม ด้านการเมือง และการบริหาร และด้านเศรษฐกิจ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลปรากฏดังนี้

2.2 ด้านสาธารณสุขปโภค พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การ บริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านสาธารณสุขปโภค อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย มีส่วนร่วมในการตรวจสอบคุณภาพของผลดำเนินการ โครงการพัฒนาหมู่บ้าน รองลงมาคือ มี ส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนามีสวนหมู่บ้าน และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการวางท่อประปา ในหมู่บ้าน อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย มีส่วนร่วม ในการจัดทำน้ำประปาในหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการตรวจสอบมาตรฐานของทางเท้าและท่อระบาย น้ำหมู่บ้าน และอยู่ในระดับน้อย 1 ข้อ คือ มีส่วนร่วมในการสร้างทางเท้า และท่อระบายน้ำ หมู่บ้าน

2.3 ด้านสังคม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การ บริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านสังคม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ คือ มีส่วนร่วมในการป้องกัน ปัญหาคความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเสพทิศในหมู่บ้าน อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย มีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหาความเป็นอยู่ของประชาชนในหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาความสงบเรียบร้อย

ในหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเรื่องการกระทำผิดศีลธรรมประเพณีของหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการวางแผนการแก้ปัญหาในหมู่บ้าน

2.4 ด้านเศรษฐกิจ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ข้อ คือ มีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพของประชาชนในหมู่บ้าน อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย มีส่วนร่วมในการตรวจสอบคุณภาพสินค้าของประชาชนในหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการฝึกอบรมเสริมความรู้ด้านการผลิตสินค้าของหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการสร้างอาชีพในหมู่บ้าน อยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 ข้อ คือ มีส่วนร่วมในการหาแหล่งรับซื้อสินค้าในหมู่บ้าน และ มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหนี้สินของประชาชนในหมู่บ้าน

2.5 ด้านการเมืองและการบริหาร พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงาน องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านการเมืองและการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ มีส่วนร่วมในการจัดการเลือกตั้งในหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงของประชาชนในหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการจัดการเลือกตั้งในหมู่บ้าน อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดการเลือกตั้งในหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ประชาชนหมู่บ้านของท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และอยู่ในระดับน้อย 1 ข้อ คือ มีส่วนร่วมในการจัดการอบรมให้ความรู้เรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

2.6 ด้านส่งเสริมการศึกษาและวัฒนธรรม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านส่งเสริมการศึกษาและวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย มีส่วนร่วมในการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีในหมู่บ้าน รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเพณีต่าง ๆ ในหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการตรวจสอบคุณภาพของการศึกษาในหมู่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อ มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการศึกษาในหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้เรื่องประเพณีของชุมชนให้แก่เยาวชนในหมู่บ้าน

2.7 ด้านสาธารณสุข พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงาน องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านสาธารณสุข อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก

ไปน้อยมีส่วนร่วมในการพัฒนาและรักษาความสะอาดในหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงานเรื่องสาธารณสุข มีส่วนร่วมในการตรวจสอบคุณภาพที่หึ่งขยะของหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการจัดหาที่หึ่งขยะของหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องสุขภาพอนามัยของประชาชน และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ มีส่วนร่วมในการรณรงค์เกี่ยวกับสุขภาพประชาชนในหมู่บ้าน

2.8 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ มีส่วนร่วมในการวางแผนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของหมู่บ้าน รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกทำลายสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของหมู่บ้าน อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ มีส่วนร่วมในการอบรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติของหมู่บ้าน และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในหมู่บ้าน

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีเพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน

3.1 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เพศชาย และเพศหญิง โดยรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

3.2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีอายุแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

3.3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีอาชีพแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

3.4 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

แตกต่างกัน 6 ด้าน คือ ด้านสาธารณูปโภค ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและการบริหาร ด้านส่งเสริมการศึกษาและวัฒนธรรม ด้านสาธารณสุข และไม่แตกต่าง 1 ด้าน คือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference) ได้ดังนี้

1) ด้านสาธารณูปโภค พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ด้านสาธารณูปโภค ดังนี้

1.1) การศึกษาระดับประถมศึกษาแตกต่างจากระดับมัธยมศึกษา

ตอนต้น แตกต่างจากระดับมัธยมตอนปลาย และแตกต่างจากระดับอนุปริญญา/ปวส.

1.2) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแตกต่างจากอนุปริญญา/ปวส. และแตกต่างจากระดับปริญญาตรีขึ้นไป

1.3) ระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแตกต่างจากระดับอนุปริญญา/ปวส. และแตกต่างจากระดับการศึกษากับปริญญาตรีขึ้นไป

2) ด้านสังคม พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ด้านสังคม ดังนี้

2.1) การศึกษาระดับประถมศึกษาแตกต่างจากระดับมัธยมตอนปลาย แตกต่างจากอนุปริญญา/ปวส. และแตกต่างจากระดับปริญญาตรีขึ้นไป

2.2) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแตกต่างจากระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แตกต่างจากระดับอนุปริญญา/ปวส. และแตกต่างจากระดับปริญญาตรีขึ้นไป

2.3) การศึกษาระดับมัธยมตอนปลายแตกต่างจากระดับอนุปริญญา/ปวส. และแตกต่างจากระดับปริญญาตรีขึ้นไป

3) ด้านเศรษฐกิจ พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ด้านเศรษฐกิจ ดังนี้ การศึกษาระดับประถมศึกษาแตกต่างจากระดับมัธยมตอนต้น แตกต่างจากระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แตกต่างจากระดับอนุปริญญา/ปวส. และแตกต่างจากระดับปริญญาตรีขึ้นไป

4) ด้านการเมืองและการบริหาร พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ด้านการเมืองและการบริหาร ดังนี้

- 4.1) การศึกษาระดับประถมศึกษาแตกต่างจากระดับอนุปริญา/ปวส. แตกต่างจากระดับปริญาตรีขึ้นไป
- 4.2) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแตกต่างจากระดับอนุปริญา/ปวส. และแตกต่างจากระดับปริญาตรีขึ้นไป
- 4.3) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแตกต่างจากระดับอนุปริญา/ปวส. และแตกต่างจากระดับปริญาตรีขึ้นไป
- 4.4) การศึกษาอนุปริญา/ปวส. แตกต่างจากระดับปริญาตรีขึ้นไป
- 5) ด้านการส่งเสริมการศึกษาและวัฒนธรรม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ด้านการส่งเสริมการศึกษาและวัฒนธรรม ดังนี้
- 5.1) การศึกษาระดับประถมศึกษาแตกต่างจากระดับอนุปริญา/ปวส. และแตกต่างจากระดับปริญาตรีขึ้นไป
- 5.2) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแตกต่างจากมัธยมศึกษาตอนปลาย แตกต่างจากระดับอนุปริญา/ปวส. และแตกต่างจากระดับปริญาตรีขึ้นไป
- 5.3) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแตกต่างจากระดับอนุปริญา/ปวส. และแตกต่างจากระดับปริญาตรีขึ้นไป
- 5.4) การศึกษาระดับอนุปริญาแตกต่างจากปริญาตรีขึ้นไป
- 6) ด้านสาธารณสุข พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ด้านสาธารณสุข ดังนี้
- 6.1) การศึกษาระดับประถมศึกษาแตกต่างจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แตกต่างจากระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แตกต่างจากระดับปริญาตรีขึ้นไป
- 6.2) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแตกต่างจากอนุปริญา/ปวส. และแตกต่างจากระดับปริญาตรีขึ้นไป
- 6.3) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแตกต่างจากอนุปริญา/ปวส. และแตกต่างจากระดับปริญาตรีขึ้นไป
- 6.4) การศึกษาระดับอนุปริญาแตกต่างจากปริญาตรีขึ้นไป

4. ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

4.1 ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานและความสำคัญในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

4.2 ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณและให้ข้อเสนอแนะในการใช้งบประมาณ ควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าใจ

4.3 ควรมีการอบรม ที่แจ้งเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินการดำเนินงานของคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล โพธิ์ชัย อำเภอเมืองหนองคาย

4.4 ควรส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมืองหนองคาย เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน ควรเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมืองหนองคาย จัดขึ้น

อภิปรายผล

จากข้อค้นพบที่ได้วิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สมมติฐานที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

จากการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับปานกลาง เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งสอดคล้องกับ วรพจน์ ประชิตวดี (2541 : 54 - 57) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมต่อกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับปานกลาง เมื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า ในภาพรวมระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย และกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพ แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ วิทยา บุญยะเวชชีวิน (2542: 87 - 88) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อ การปกครองท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ สามารถ ก้อนจันทร์

(2541 : 58 – 61) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลขามใหญ่ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อยเป็นส่วนใหญ่ ส่วนระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพบว่า อาชีพ ที่เข้ามาอยู่ในตำบล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น
 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า

1. บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนในตำบลได้มีส่วนร่วม ทุกกลุ่มอาชีพเข้ามากำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนา และเป้าหมายการพัฒนา ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ตลอดถึงการรับฟังปัญหา และข้อเรียกร้องจากประชาชนเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนา แก้ไขปัญหาให้ถูกจุด เหมาะกับสภาพความเป็นจริง บทบาทในด้านการประสานงาน หรือเป็นสื่อกลางระหว่างรัฐ กับประชาชน โดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารสนเทศที่ประชาชนในตำบลจะต้องรับรู้เพื่อให้ทราบความเคลื่อนไหวในภาคส่วนต่างๆ องค์การบริหารส่วนตำบลก็ทำหน้าที่นี้ได้ดีในระดับหนึ่ง

2. องค์ประกอบ โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล การจัดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในหน่วยงานมีการดำเนินการระบุขอบเขต อำนาจหน้าที่ของกลุ่มประเภทของงาน มิให้เกิดการซ้ำซ้อนของพนักงาน และการมอบหมายงานให้ฝ่ายต่าง ๆ รับผิดชอบ มีความชัดเจน เพื่อให้เกิดความใกล้ชิดกับประชาชน และได้รับรู้ปัญหาของประชาชนนำมาปรับปรุง กำหนดเป็นนโยบายให้ถูกประเด็นปัญหา และจะนำมาซึ่งความเจริญของท้องถิ่นในระดับที่ดีมากขึ้น จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล โพรวิชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. สมมติฐานที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล โพรวิชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีเพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกัน

จากการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล โพรวิชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เพศชาย และเพศหญิง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ที่กำหนดให้ประชาชนทุกระดับชั้นในสังคมมีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้น ได้รับข่าวสารทางราชการอย่างทั่วถึง และสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันที่เปิดโอกาสให้เพศชายกับเพศหญิง มีความเท่าเทียมกันในทุกๆ ด้าน

โดยเฉพาะในด้านการมีส่วนร่วม ดังจะเห็นได้จากที่เพศหญิงเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศจึงเป็นส่วนหนึ่งในการลดความแตกต่างระหว่างเพศ ประกอบกับในปัจจุบันสตรีมีการรวมกลุ่มเพื่อมีบทบาทในการทำงานเพื่อสังคม โดยส่วนรวมมากขึ้น ได้รับโอกาสในการศึกษามากขึ้น มีโอกาสทำงานนอกบ้าน ทำให้สตรีมีส่วนร่วมในสังคมมากขึ้น ดังนั้น อัตราความแตกต่างในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หรือดำเนินกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเพศชายและเพศหญิงจะลดน้อยลงก็ต่อเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสมัยใหม่มากขึ้น คือ ผู้หญิงมีความรู้มากขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น มีการออกทำงานนอกบ้านเท่าเทียมกับชาย

เมื่อพิจารณา โดยอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา แล้วพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย อายุแตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คนมีอายุระหว่าง 18 - 51 ปีขึ้นไปเป็นคนที่มีการศึกษาและมีอาชีพเป็นหลักแหล่งจึงทำให้ความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน และสามารถที่จะรับรู้และสนใจข่าวสารข้อมูลทางราชการได้ และการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานบางอย่างก็ไม่จำเป็นต้องมีข้อจำกัดในเรื่องของอายุ อาชีพ หรือการศึกษา ทำให้สามารถที่จะเก็บเกี่ยวประสบการณ์ เพิ่มวุฒิภาวะความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบกับในปัจจุบันมีการแพร่กระจายของสื่อต่างๆ ทั้งโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เข้าไปในทุกพื้นที่ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเสมอภาคกัน อีกทั้งสังคมที่เป็นระบบเปิด คนในสังคมทุกเพศ ทุกวัย ทุกสถานะ สามารถเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงาน ทำให้อายุอาชีพและการศึกษาที่แตกต่างกันไม่เป็นอุปสรรค หรือเป็นปัญหาในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อประชาชนมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยจำนวน 3 ข้อ คือ การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหนี้สินของประชาชนในหมู่บ้าน ($\bar{X} = 1.78$) การมีส่วนร่วมในการหาแหล่งรับซื้อสินค้าในหมู่บ้าน ($\bar{X} = 2.06$) การมีส่วนร่วมในการสร้างทางเท้าและท่อระบายน้ำในหมู่บ้าน ($\bar{X} = 2.45$)

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การแก้ไขปัญหานี้สินเป็นสิ่งที่ประชาชนต้องรับผิดชอบในหน้าที่ตนเองก่อน เพราะว่าการยืมเงินกองทุนหมู่บ้านหรือเงินจากที่อื่นมาทำธุรกรรมต่างๆ เป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือการรับผิดชอบของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

การมีส่วนร่วมในการหาแหล่งรับซื้อสินค้าในหมู่บ้านนับเป็นส่วนหนึ่งขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ต้องตระหนักเพราะการอยู่ดีกินดีของประชาชนเป็นนโยบายขององค์การ

ปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องยิ่งที่ผู้รับผิดชอบต้องหาทางเสริมเสริมการขายสินค้าของประชาชนให้สอดคล้องกับพันธกิจขององค์การบริหารส่วนตำบล

อนึ่ง งานด้านสาธารณูปโภค โดยเฉพาะการก่อสร้างถนนและทางระบายน้ำนั้น ประชาชนเห็นว่า การก่อสร้างบางครั้งประชาชนไม่มีส่วนในการร่วมคิดร่วมสร้างร่วมพัฒนา หมู่บ้าน ทำให้การก่อสร้างถนนและทางระบายน้ำบางแห่งทางระบายน้ำสูงกว่าพื้นชั้นล่างของอาคารเรือนหรือบ้านทำให้เวลาฝนตกน้ำไหลเข้าบ้านเรือน ไม่ไหลตามทางระบายน้ำก่อให้เกิดน้ำท่วมขังบ้านบางหลังทำให้ประชาชนเดือดร้อน และการสร้างถนนบางครั้งที่สูงจนทำให้น้ำท่วมขัง หมู่บ้าน จึงทำให้ประชาชนเห็นว่า การมีส่วนร่วมด้านสาธารณูปโภค และด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นด้านเกี่ยวกับการมีอยู่มีกินหรืออยู่ดีกินดี อยู่ดีมีสุขของประชาชนเป็นสิ่งที่ประชาชนเห็นว่ามีการร่วมวางแผนกับฝ่ายบริหารอยู่ระดับน้อย

เมื่อนำมาวิเคราะห์จากข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดจำนวน 134 คน ได้ให้ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมเรียงตามคำร้อยละ ดังนี้

1. ประชาชนเห็นว่า การดำเนินงานด้านเศรษฐกิจ ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำเสนอผลิตภัณฑ์ที่ประชาชนได้ผลิตขึ้นในหมู่บ้านคิดเป็นร้อยละ 37.31 การดำเนินงานด้านส่งเสริมการศึกษาและวัฒนธรรม ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบคณะผู้บริหารของสถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 32.84 การดำเนินงานด้านการเมือง ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตรวจสอบการจัดการเลือกตั้งในทุก ระดับในตำบล คิดเป็นร้อยละ 27.61 การดำเนินงานด้านสาธารณูปโภค ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินการโครงการทุกโครงการ คิดเป็นร้อยละ 26.87 การดำเนินงานด้านสังคม ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในหมู่บ้านมากขึ้นคิดเป็นร้อยละ 18.66 การดำเนินงานด้านสาธารณสุข ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบการทำงานเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดและสุขภาพอนามัย คิดเป็นร้อยละ 14.93 การดำเนินงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมคิดเป็นร้อยละ 11.94

2. ประชาชนเห็นว่า การดำเนินงานด้านเศรษฐกิจ ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำเสนอผลิตภัณฑ์ที่ประชาชนได้ผลิตขึ้นในหมู่บ้านคิดเป็นร้อยละ 37.31 ถือได้ว่าเป็นจุดอ่อนของการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลด้านเศรษฐกิจขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรให้การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนผลิตสินค้าต่าง ๆ ของแต่ละหมู่บ้าน เช่น อาชีพ

จักสาน การประดิษฐ์ดอกไม้จากวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นและประดิษฐ์สินค้าให้มีคุณภาพเพื่อเป็นการสร้างอาชีพและเสริมรายได้ให้แก่ประชาชนและยังเป็นการสนับสนุนนโยบายของรัฐที่ต้องการให้มีสินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลควรร่วมกับประชาชนในการหาแหล่งจำหน่ายและรับซื้อสินค้าจากประชาชน ซึ่งเป็นการส่งเสริมรายได้ และเป็นการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

3. การดำเนินงานด้านส่งเสริมการศึกษาและวัฒนธรรม ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบคณะผู้บริหารของสถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 32.84 ถือได้ว่าเป็นจุดอ่อนอีกประการหนึ่งในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านส่งเสริมการศึกษาและวัฒนธรรม คือ องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้การสนับสนุนการศึกษาแก่เยาวชนผู้ด้อยโอกาส และส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามในท้องถิ่นให้เด่นชัดกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับปานกลางซึ่งถือว่ามีปัญหาในการมีส่วนร่วมมากพอสมควร ผู้วิจัยจึงเสนอว่าองค์การบริหารส่วนตำบล ควรดำเนินงาน ดังนี้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อประชาชนมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยจำนวน 3 ข้อ คือ การมีส่วนร่วมในการสร้างทางเท้าและท่อระบายน้ำในหมู่บ้าน ($\bar{X} = 2.45$) การมีส่วนร่วมในการหาแหล่งรับซื้อสินค้าในหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหนี้สินของประชาชนในหมู่บ้าน ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลควรคำนึงถึงด้านสาธารณูปโภคให้มาก โดยมีแผนในการพัฒนาและการประชาสัมพันธ์ กิจกรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนรับทราบ และเปิดโอกาสให้มีการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา การสร้างทางเท้า เพราะการสร้างถนนหรือท่อระบายน้ำบางครั้งอาจสร้างสูงกว่าที่ตั้งบ้านเรือนของประชาชน เช่น ให้ประชาชนเข้ามาแสดงความคิดเห็นในแผนงานกิจกรรมของ องค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีส่วนร่วมในการแสดงความต้องการแก่องค์การบริหารส่วนตำบลว่าองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการสนับสนุนการผลิตสินค้าและจัดหาแหล่งรับซื้อสินค้าที่ประชาชนได้ร่วมกันผลิตขึ้นในตำบลและหมู่บ้าน ซึ่งเป็นการส่งเสริมเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนเป็นการแก้ปัญหาความยากจนให้แก่ประชาชนและลดภาระหนี้สินอีกทางหนึ่ง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาบทบาทการส่งเสริมการสร้างอาชีพและพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบล
หนึ่งผลิตภัณฑ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.2 ควรมีการศึกษาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสิทธิภาพ
เพื่อค้นหารูปแบบที่ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพ

2.3 ควรศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหาร
ส่วนตำบล โดยศึกษารายละเอียด ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านการก่อสร้าง ด้านความยุติธรรม
ด้านการประชาสัมพันธ์และด้านสถานที่ทำงาน เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพ
สามารถพัฒนาหน่วยงานและเขตพื้นที่รับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพมั่นคงต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY